

V. U.: Eddy Praet
Watermolenstraat 115
9500 GERAARDSBERGEN
Tel: 054415950

TUINIEREN

MAANDBLAD (verschijnt niet in augustus)

Maand: december **2023**
Postkantoor GERAARDSBERGEN I
P 508040

KON. MIJ WERK DER VOLKSTUINEN
vzw GERAARDSBERGEN

Voorzitter: André Depelseneer
Zikastraat, 85 9500 Geraardsbergen
Tel.: **054411906**
Rekeningnummer: **BE86 9733 7216 1550**
KBO: 0411.014.239
RPR: afdeling Oudenaarde
volkstuintuinen.gbergen@gmail.com
www.volkstuinengeraardsbergen.be

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

Hoe gaat het met jullie?

Het voordeel van deelname door de leden aan onze activiteiten is dat er vaak spontaan uitwisseling is van persoonlijke (tuin)ervaring onder elkaar en met leden van het bestuur. Deze babbels over successen maar evenzeer over ondervonden problemen tijdens het zaaien, kweken of planten werken verrijkend, zo ervaren wij dit toch. In een nieuwsbrief of maandblad met heel wat aankondigingen is het vooral eenrichtingsverkeer, al komen er soms ook wel interessante en bemoedigende reacties hierop. Dit wederzijds contact kunnen we alleen maar aanmoedigen. We delen immers toch dezelfde interesse en passie voor het brede tuingebeuren.

"Mooie wensen geven warme harten" las ik in één van de vele nieuwsbrieven die in mijn mailbox belanden. Zelf had ik dit nooit kunnen bedenken, mijn rationele geest smooit elke vorm van fantasie in de kiem. Dat kan ik met zekerheid stellen, mijn vrouw herinnert er mij maar al te vaak aan en niemand is beter geplaatst dan zij om het te weten.

Ik moet dus af en toe wat mooie woorden lenen ...

"We hopen en wensen voor 2024, dat het jullie goed gaat en dat jullie hoopvol de toekomst tegemoet zien in het besef dat we, met het zaaien en kweken van onze eigen planten, er in elk geval met elkaar een mooiere en gezondere wereld van maken."

Morgen

*Wat vandaag niet is
kan morgen komen.
Vergeet daarom niet
te blijven dromen.*

*Deuren, vandaag nog dicht
gaan morgen misschien open.
Vergeet daarom niet
te blijven hopen.*

*De traan van vandaag,
is morgen wellicht een lach.
Vergeet daarom niet
te leven.*

ELKE DAG!

Het bestuur wenst u prettige eindejaarsfeesten en een gezond en gelukkig 2024 toe

Vooruitblik naar wat onze vereniging volgend jaar brengt

- **Zaterdag 10 februari 2024:** daguitstap met de bus naar de 'Kruisbessen Proeftuin' van Marc Geens in Zomergem voor een snoeidemo, in de namiddag bezoek aan de 'Stokerij Van Damme' in Balegem
- **Vrijdag 23 februari 2024:** ledenvergadering met voorstelling jaarprogramma, bestuurdersploeg, verantwoordelijke tuintjes, uitreiking diploma's
- **Vrijdag 29 maart 2024:** voordracht: 'De groene parel van de buurt' gazon, weide, gras (zaden, gebruik, bemesting, onderhoud, ...)
- **Vrijdag 19 april 2024:** voordracht door Johan Moens over 'De juiste teeltwisseling om aaltjes te voorkomen'
- **Zaterdag 25 mei 2024:** daguitstap naar de plantentuin van Meise
- **Zondag 2 juni 2024:** jaarlijkse wandeling en barbecue
- **Vrijdag 16 juni 2024:** Nationale open tuindag - Open tuindag Tuinhier Geraardsbergen
- **Vrijdag 13 september 2024:** voordracht door Jos Van Hoecke over 'Zaadwinning' (zelf zaden telen, oogsten, bewaren)
- **Vrijdag 11 oktober 2024:** (onder voorbehoud) voordracht over 'Planten- en groentesappen': zelf maken, gebruik, bewaring, toepassingen
- **Zondag 17 november 2024:** spaghetti-festijn
- **Vrijdag 13 december 2024:** voordracht over 'De druif: van plant tot sap'

Sint-Jozefsinstituut
" 't Karmelieten "

Karmelietenstraat 57
9500 Geraardsbergen

tel: 054/41 07 10 – 054/412 412

BuBaO De Mozaïek

Boelareststraat 3
9500 Geraardsbergen
tel: 054/41 83 50

Gebruik de donkere dagen om meer te vernemen van het Erfgoedproject 'Moes-tuin'

In de loop van het voorbije jaar informeerden we omtrent het Erfgoedproject 'Moes-tuin' van het Centrum voor Agrarische Geschiedenis (CAG) vzw uit Leuven, waaraan Tuinhier ook zijn medewerking verleende. Dit project is langzamerhand aan afronding toe, maar CAG vzw laat ons alvast heel wat toe inzake 'communicatie en kennisdeling' :

- Zo kan iedereen van thuis uit de online expo bezoeken: <https://expo.moes-tuin.be/>
- De 'Expo Buitenmensen' is nog tot 14 april 2024 te bezoeken in de St-Pietersabdij Gent
- Je kan nog steeds snuisteren in de moestuinweetjes die sinds mei verschenen én je kan nog inschrijven voor de weetjes die nog tot en met mei 2024 naar de mailbox verstuurd kunnen worden. Alle info en de link om in te schrijven vind je op: <https://www.moes-tuin.be/scheurkalender>
- Ook valt te grasduinen in verzameld erfgoed, de pagina 'moestuiniers en praktijken' wordt de volgende weken nog verder aangevuld: <https://www.moes-tuin.be/erfgoed-en-meer>

BEDANKT voor het hernieuwen van uw lidmaatschap en de bestellingen

Heel wat leden hebben hun lidmaatschap al vernieuwd, waarvoor onze oprechte dank. Ook de bestellingen voor de groepsaankoop, waarbij heel wat leden gebruik maken van de digitale weg, hebben een beloftevolle start genomen. Aandacht: aan leden, die voortaan kiezen voor digitaal lidmaatschap, vragen wij om ons hun mailadres te bezorgen. Indien u nu nog geen mails ontvangt van volkstuinten.gbergen@gmail.com dan hebben we dit momenteel niet en kunnen we u het maandblad niet bezorgen zonder actie van uwentwege.

Zowel uw lidgeld als het bedrag voor uw bestelling betaalt u bij voorkeur via overschrijving op ons rekeningnummer **BE86 9733 7216 1550**, graag met de vermelding van 'lidmaatschap en de naam van het aangesloten of nieuw lid', indien dit niet duidelijk blijkt uit de naam van de rekeninghouder.

Voor wie onze oproep voor hernieuwing van het lidmaatschap vorige maand uit het oog is verloren, herhalen we hier de voorwaarden:

Het lidgeld voor onze lokale afdeling voor particulieren bedraagt **13 €** indien u ervoor kiest om ons **maandblad 'Tuinieren'** nog enkel **digitaal** (via mail) te ontvangen. Indien u ons **maandblad** nog steeds **met de post** wenst te ontvangen betaalt u **16 €**. Wie bijkomend een abonnement wenst op het 'Tuinhier' magazine (11 nummers) betaalt **37 €** (digitaal) of **40 €** (per post), zijnde 13/ 16 € lidgeld voor de vereniging en 24 € voor het abonnement. U ontvangt dan naast onze lidkaart ook een lidkaart van 'Tuinhier' (ingesloten in het februarinumnummer van het magazine).

De leden van de volkstuintenparken ontvangen individueel een brief, waarin zijn/haar bijdrage voor het hernieuwen van zijn/haar lidmaatschap voor 2024 gedetailleerd vermeld staat. Het aangerekend bedrag zal gebaseerd zijn op de actuele gegevens in ons ledenbestand.

Wij herinneren er u ook aan dat u, op vertoon van uw lidkaart van Volkstuinen Geraardsbergen, korting krijgt in volgende handelszaken: Brico (Astridlaan 68, 10%), Dauwe Guy (Zikastraat 94, 10 %), Flora (Edingseweg 365, 10 %), Tuin & Machines (Astridlaan 170, 10 %).

Aandacht: de vroegere streepjescode die je op onze lidkaart aantrof en specifiek bedoeld was voor Brico Geraardsbergen is nu vervangen door de vermelding 'Volkstuinen Brico Geraardsbergen'. Ook het jaar van geldigheid is op de kaart vermeld.

Gezond winters stoofpotje: hutsepot met linzen

Dit heb je nodig (voor 6 personen): 6 aardappelen, ½ spits- of witte kool, 3 wortelen, 250 g spruiten, 2 raapjes, 1 ui, 3 dl water, 2 laurierbladjes, 1 tl tijm, 1 klont(je) boter, 1 blokje groentebouillon, 100 g bruine linzen (of voorgekookte kikkererwten), peper en zout

Bereiding

- Fruit de ui in de boter samen met de laurierbladjes en tijm
- Overgiet met het water, doe er het bouillonblokje en de linzen bij en laat 5 minuten koken
- Doe de geschilde en in stukken gesneden aardappelen bij de bouillon en laat nog eens 5 min koken
- Schil de raapjes en de wortelen en snijd in hapklare stukken. Maak de spruiten schoon en doe alles in de stoofpot. Snijd als laatste de spitskool in reepjes en leg op de groenten
- Laat afgedekt zo traag mogelijk garen (ongeveer anderhalf uur)
- Breng op smaak met peper en zout

Vogels voederen in de winter

In principe mag je vogels in elk seizoen voederen op voorwaarde dat je het voeder aanpast naargelang het seizoen. Door het hele jaar door te voederen zal je tuin meer succes hebben. Vogels gebruiken het voedsel dat je aanbiedt als aanvulling op wat ze in de natuur vinden. Zelf doe ik het niet, alleen de mussen pikken - het jaar rond - hun graantje mee bij de kippen. Vanaf de herfst gaan vogels actiever op zoek naar aangeboden voedsel. Wanneer je dan begint te voederen, weten ze dat ze in de winter in jouw tuin terecht kunnen. Naarmate de dagen korter worden wordt het voedsel in de vrije natuur steeds schaarser en is er minder tijd om voedsel te zoeken. Vogels kunnen aanvullend voeder dan goed gebruiken. Nu hebben ze ook nog de kans om een vetreserve op te bouwen, zodat ze gezond en fit de winter ingaan. Deze reserve is nodig om hun lichaamstemperatuur op peil te houden. Van december tot februari mag je voedertafel goed gevuld zijn. Vetrijke producten (vetbollen, pindaslingers, pindakaas, halve kokosnoten, ...) biedt je best maar aan als de temperaturen rond het vriespunt schommelen.

Hoe kan je best voederen?

- Voeder regelmatig kleine hoeveelheden, zo blijft het voeder vers. Is het in de loop van de dag op, dan kan je altijd nog wat bijvoederen. Water is even belangrijk als voedsel voor onze vogels, zeker bij vorst. Wanneer het gesneeuwd heeft, komen vogels aan vocht door van de sneeuw te pikken.
- Voeder bij voorkeur 's morgens vroeg en indien nodig in de namiddag. Zodra de zon opkomt gaan vogels op zoek naar voedsel om hen op te warmen. Na een koude nacht hebben vogels behoefte aan een stevig ontbijt en tegen de avond eten ze hun buikje rond om de nacht door te komen.
- Biedt een ruim assortiment voedsel aan want niet alle vogels eten hetzelfde. In elke tuin kun je vogels vinden maar het aantal en de soorten hangen sterk af van het voeder dat je aanbiedt. Vogels zijn behoorlijk kieskeurig, niet alleen als het gaat om het type voedsel, maar ook om de plaats waar het wordt aangeboden. Sommige vogels geven er de voorkeur aan om zaden op de grond te pikken, terwijl anderen liever een voederplank bezoeken.
- Houd in de mate van het mogelijke katten uit de buurt van voederplekken.

Voederplank of voederhuisjes?

Veel vogelsoorten zoeken hun voedsel van nature op de grond. Een (sneeuwvrije) plek is dan ook een geschikte voederplaats, liefst in de buurt van struiken of een haag, zodat vogels bij gevaar snel een veiliger plek kunnen vinden. Vogels zullen ook sneller de voederplek bezoeken als er struiken, bomen of een muur met klimplanten in de buurt zijn. Een natuurlijke tuin trekt meer vogels aan. Een open voederplank heeft het voordeel dat ze gemakkelijk toegankelijk is. Deze variant heeft best opstaande randen van enkele centimeters. Openingen op de hoeken zorgen voor de afvoer van regenwater. Plaats ze op minimaal 1,50 meter van de grond. Het voordeel van een overdekt voederhuisje is dat het voeder beschermd is tegen regen en sneeuw. Het biedt tevens kleine vogels meer kansen omdat niet alle grotere vogels daar op durven landen. Om die reden kan het ook goed zijn om op verschillende manieren voer aan te bieden én op verschillende plaatsen. Sommige grote vogels zoals merels jagen hun kleinere soortgenoten weg omdat de voederplaats deel uitmaakt van hun territorium. In onze tuin hebben een koppel kauwen de voederplaats (een oude duivenpan) ontdekt en dan is 'het schap' snel gekuist. Gelukkig is er ook het overdekt voederhuisje.

Zelf een vetbol maken

- Smelt 0,5 kg ongezoeten vast vet in een pan, tot het warm is, maar niet te heet
- Voeg er al roerend een gevarieerd mengsel van vogelvoer aan toe
- Giet de warme brij in een vorm, bijvoorbeeld een blikje, een melkkarton of een halve kokosnoot
- Voordat de brij stolt, leg je er een stevige katoenen draad in die er ruim bovenuit steekt
- Zodra de massa hard is geworden, kan je hem ophangen.
- Als de vetbol moeilijk uit de vorm los te krijgen is, hou dan de vorm even in heet water

Vorstscheuren bij (fruit)bomen beter voorkomen (dan genezen)!

Door de opeenvolging van sterke zonnestraling en koude (vorst)nachten, kunnen er in de stam en dikke takken van sommige (fruit)boomsoorten sterke spanningen ontstaan waardoor ze over een bepaalde lengte openbarsten.

De oorzaak hiervan is dat het spinhout veel sneller krimpt dan het kernhout. Vooral jonge appelbomen, perenbomen, steenfruit (kersen & pruimen) en walnoten zijn erg gevoelig voor vorstscheuren en des te meer indien ze geënt zijn op zwakgroeiende onderstammen (bv. M9). Spinhout is het 'niet-verkernde' hout, dat zich tussen het kernhout en de schors van de boom bevindt. Het verzorgt de opwaartse sapstroom en dient als opslagplaats voor voedingsstoffen. Het heeft exact dezelfde structuur als het kernhout, maar mist de afzetting van stoffen die het kernhout beschermen. Omdat voorkomen beter is dan genezen is het raadzaam de stam en de harttak preventief hiertegen te beschermen door deze af te witten. De witte kleur weerkaatst de winterzon, zodat de temperatuur overal gelijk blijft. De behandeling kan al in oktober of november gedaan worden. Desnoods herhalen in februari, omdat er dan veel zon kan zijn overdag.

Voor het aanbrengen van het stamafwitmiddel best eerst de schors afschuren met een harde (stalen) borstel. Zo worden de schuilplaatsen voor schadelijke insecten en mijten ook opgeruimd. Naast een bescherming tegen zonnebrand & vorstscheuren versterkt het afwitmiddel ook de schors. Stamafwitmiddel is uiteraard beschikbaar in de handel (bv. 'Weissanstrich' bij het Vlaams Zaadhuis). Maar je kunt het ook zelf aanmaken door gedroogde koemest (125 g) of verse koemest (750 g), leem of klei (250 g), zeewierkalk (1,25 kg) en water te mengen.

Tip! Breng, na het witten van de stam, een lijmband aan rond de stam om de wintervlinder te vangen.

Om het jaar af te sluiten ...

De dagen worden nu wel heel kort en het wordt nu heel wat rustiger in onze tuin, die stilaan in winterslaap gaat. Tijdens natte dagen blijft het tuinbezoek best beperkt tot het oogsten van verse groenten. Het onnodig betreden van een natte bodem bederft de grondstructuur. Denk er dus aan om je resterende tuinklussen te bundelen op mooie dagen, die nu wel steeds schaarser zullen worden.

- Indien dit de voorbije maand nog niet is gebeurd dan geeft het huidige zachte weer u nog een laatste kans om voorjaarsbollen in de grond te steken. Gerooide niet-winterharde bollen of knollen (dahlia's, gladiolen, canna's, ...) laten we best eerst opdrogen vooraleer ze (luchtig) op te bergen. Zorg ervoor dat ze niet uitdrogen door het aanbrengen van turf bv. rond de knollen (werkt vochtregulerend). Hoe dan ook, regelmatig controleren is aangeraden.
- Bewaren van groenten: wie beschikt over een grote serre, kan een deel ervan benutten voor opslag van de bewaargroenten. Omdat dit voor mij geen optie is, prijs ik mij gelukkig met mijn isomobakken voor het bewaren van o.m. wortelen, rode biet, knolselder, ... Ik doe er nog nauwelijks zand of aarde tussen, gewoon zo dicht mogelijk bij elkaar stapelen en afdekken met een jutezak. De jutezak werkt vochtregulerend: bij hoge luchtvochtigheid slorpt hij het vocht uit de lucht op en houdt zo de groenten fris, bij droge vrieskou laat hij de 'zwetende' groenten ademen. Vorstgevoelige kolen (rode en witte) worden met stromk uitgetrokken en in een hoge kuip geplaatst. Dit alles kan vrijwel de ganse winter in het tuinhuis blijven staan, slechts in uitzonderlijke omstandigheden moet ik er tijdelijk mee vluchten naar een vorstvrije ruimte. De kwaliteit gaat pas achteruit door de stijgende temperaturen in het voorjaar. Een regelmatige controle is wel nodig net als bij andere wintervoorraden (bv. pompoenen, fruit, ...). Voor mij is het nu al duidelijk dat de bewaring dit jaar duidelijk minder is dan vorig jaar.
- Gebruik de lange winteravonden om de balans op te maken van je seizoen. Wat kan anders en beter? Maak een lijstje met je wensen. Bereid je nieuwe tuinplan voor (hierover meer in ons volgend maandblad). Ruim je tuinhuis op, reinig en herstel indien nodig uw tuingerief.
- Kille donkere winterdagen zijn een goed moment om wat dierenverblijven in elkaar te knutselen. Met een insectenhotel zorgt u meteen voor een schuilplaats voor heel wat nuttige insecten (solitaire wespen en bijen, vlinders, lieveheersbeestjes, ...). Verzamel allerlei afvalmateriaal en stapel het tot een stabiel huis: bakstenen of snelbouwstenen met gaten, houtblokken, holle stengels of een holle pijp, hooi of stro. Indien je maar weinig plaats hebt, hang dan aan een muur of tralie een houtblok op, waarin je gaten boort (een tiental cm diep en met een diameter van 4 à 10 mm). Vanaf de eerste warme dag van februari zul je de insecten al zien verschijnen. Oorwormen zijn dol op bladluizen, vliegjes en rupsen. Hang in je fruitbomen omgekeerde bloempotjes met wat hooi of stro erin. Volgende lente komen ze daar beslist in wonen.

